

Vergaderjaar 2020–2021

28 140

Evaluatie orgaandonatie

Nr. 112

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 20 mei 2021.

De wens om over de voorgenomen voordracht voor de vast te stellen ministeriële regeling nadere inlichtingen te ontvangen kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden van de Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 19 juni 2021.

De voordracht voor de vast te stellen ministeriële regeling kan niet eerder worden gedaan dan op 20 juni 2021, dan wel binnen veertien dagen na het verstrekken van de in de vorige volzin bedoelde inlichtingen.

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR MEDISCHE ZORG

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 mei 2021

Hierbij zend ik u een ontwerpbesluit¹, houdende de wijziging van de Subsidieregeling donatie bij leven (hierna: subsidieregeling) in verband met de verlenging van de werkingsduur en actualisering.

De voorlegging geschiedt in het kader van artikel 4.10 van de Comptabiliteitswet 2016 en biedt uw Kamer de mogelijkheid zich uit te spreken over de voorgenomen wijziging van de subsidieregeling voordat deze door mij zal worden vastgesteld.

Aanleiding

De subsidieregeling kent een vervaldatum van 1 september 2021. Begin 2021 is de subsidieregeling voor de tweede keer geëvalueerd met als doel de effectiviteit van de regeling in de periode 2016–2020 en de houdbaarheid voor de toekomst te beoordelen. De reden voor deze brief is de aanpassing en verlenging van de subsidieregeling.

De belangrijkste conclusies van de evaluatie zijn:

- De subsidieregeling is effectief gebleken. De regeling is grotendeels toereikend voor het dekken van de kosten voor de meeste donoren. Donoren, medisch maatschappelijk werkers en andere stakeholders zijn tevreden over de regeling. De uitvoering van de regeling door de NTS wordt als «goed» ervaren door donoren en betrokkenen.
- Er zijn wel enkele verbeteringen wenselijk. Zo zijn de normbedragen in de regeling sinds de laatste wijziging in 2016 niet meer aangepast en daarmee in sommige gevallen te laag om kostendekkend te zijn.
- Voor een deel van de ZZP'ers is de regeling ten aanzien van gederfde inkomsten niet passend, waardoor financiële nadelen kunnen ontstaan.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

- In het algemeen geldt dat donoren niet altijd weten welke kosten wel of niet gedeclareerd kunnen worden. Verder vinden donoren het soms lastig en tijdsintensief om het aanvraagformulier in te vullen.

Achtergrond

De subsidieregeling donatie bij leven is in 2009 ingesteld met als doel het vergoeden van onkosten die de donor voor, tijdens of na de donatie maakt, en die elders niet voor vergoeding in aanmerking komen. De subsidieregeling is daarmee een vangnetregeling die zoveel mogelijk financiële barrières wegneemt die donatie bij leven in de weg kunnen staan. De Nederlandse Transplantatie Stichting (NTS) voert de subsidieregeling uit. Naar aanleiding van een eerste evaluatie in 2016 zijn diverse aanpassingen gedaan en is de regeling in de periode 2018–2021 nog verder uitgebreid. De aanpassingen van de afgelopen 5 jaar hadden betrekking op de hoogte van vergoedingen van normbedragen, de inkomstenderving voor ZZP'ers en de snelheid waarmee uitbetalingen worden gedaan.

In de periode 2016–2020 hebben 2191 donoren een aanvraag voor een vergoeding ingediend, dat is ruim 85% van alle donoren bij leven. In de periode 2011–2015 werd gemiddeld 92% van de aangevraagde subsidie toegekend, dit percentage steeg in 2019 naar 97%. In totaal werd in de periode 2016–2020 ruim € 3,2 miljoen toegekend (in de periode 2011–2015: € 1,7 miljoen), wat neerkomt op gemiddeld € 1.499,- per donor (in de periode 2011–2015: € 871,-).

Het jaar 2020 is in verband met het COVID-19 virus als uitzonderlijk te beschouwen. Zo zijn in maart 2020 de transplantatieprogramma's met levende donoren gestopt vanwege de opkomst van het coronavirus². Het aantal nier- en levertransplantaties nam in 2020 af met een kwart. Hierdoor zijn veel minder aanvragen gedaan voor de subsidieregeling. Om deze reden zijn de bevindingen in de evaluatie grotendeels gebaseerd op de cijfers van 2016–2019.

Wijzigingen van de subsidieregeling

De onderzoekers hebben naar aanleiding van de eerder genoemde conclusies meerdere aanbevelingen gedaan om de subsidieregeling aan te passen zodat de doelen van de subsidieregeling nog beter kunnen worden behaald. Deze aanbevelingen zijn onder te verdelen in aanpassingen in de subsidieregeling die:

- nog bestaande financiële barrières wegnemen, en
- meer duidelijkheid creëren voor de donor bij het aanvragen van vergoedingen.

De volgende aanpassingen zijn in de wijziging van de subsidieregeling opgenomen:

1. De eenmalige vergoeding voor de kleine zorgkosten van de donor wordt met rond 10% verhoogd. Het bedrag wordt in geval van nierdonatie € 381,-, in geval van leverdonatie € 425,- en in het geval dat de donatie niet heeft plaatsgevonden, maar wel is gestart met de voorbereiding € 110,-.
2. De normbedragen voor hotelovernachtingen voor een donor uit het buitenland ter hoogte van € 50,00 worden vervangen door een maximumbedrag van € 99,- per overnachting voor een maximum aantal van 5 overnachtingen.
3. De normbedragen voor hotelovernachtingen voor diegene die de donor bijstaat ter hoogte van € 56,50 worden vervangen door een

² Zie <https://www.transplantatiestichting.nl/publicaties-en-naslag/nieuws/verlossende-donatie-bij-leven-uitgesteld-door-corona#>

maximumbedrag van € 99,- per overnachting voor een maximum aantal van 5 overnachtingen.

4. De etmaalvergoeding voor donoren uit het buitenland wordt verhoogd van € 8,- naar € 9,- per dag.
5. De berekening van de vergoeding voor gedeerde inkomsten voor ZZP'ers die doneren wordt aangepast. Grondslag voor de berekening wordt in plaats van het belastbare inkomen de winst uit onderneming bepaald volgens de regels van Paragraaf 3.2.2. van de Wet inkomstenbelasting 2001. In de nieuwe definitie spelen de fiscale ondernemersaftrekken geen rol meer voor het bepalen van de hoogte van de vergoeding. De uitkering voor ZZP'ers met een lage winst wordt per saldo hoger dan voorheen, waardoor de vergoeding beter aansluit bij de gedeerde inkomsten.
6. Een verlenging van de regeling tot 1 september 2026.

Naast de aanpassingen in de regeling zal het aanvraagformulier worden aangepast, zal er een toelichting komen bij het aanvraagformulier om de wijzigingen in de regeling te verduidelijken en zal de informatie op de website van de NTS worden verbeterd. Daarnaast zal samen met de NTS uitgewerkt worden hoe de Medisch Maatschappelijk werkers in de donatieziekenhuizen (nog) betere ondersteuning kunnen bieden aan donoren bij het aanvragen van vergoedingen uit de subsidieregeling.

Ten slotte

Ik hoop u met deze voorhangbrief voldoende te hebben geïnformeerd over de beoogde wijzigingen en verlenging van de Subsidieregeling donatie bij leven.

De Minister voor Medische Zorg,
T. van Ark